

KRUPPOVE TOVARNE ZA JEKLO V ESSENU.

soproke profesorjeve. Toda Belin je postal drugih misli. Nada Zimnikova ga je priklenila nasé, mlada, razkošna, vzor lepote in radostnega življenja. Ali tu se odkrije Kvedrova, ki je ni izmodril bankerot Ellen Keyevih in Marholminih utopij: Vida Belina se je lotila „velika sila“ ljubezni, kakor se je polastila D' Annunzijevega Lucija Settala in proti temu ni ugovora. In nikdo izmed dvornih kritikov naše „literarne elite“ ni opazil, da je ta velika in sveta sila čisto navadno erotično čustvo, ki ga mora človek, kateremu še ni pošla vsa moralna sila, premagati. Tudi Zofka Kvedrova tega ne pojmi in celó njena Jelva Metlikovčeva ne, še njej se zdi ta „velika sila“ zares velika in opravičevanja vredna, njej, ki jo to spoznanje žene v smrt! Z okna skoči in se ubije, kako sirova tragika! Naposled pa ni to nič čudnega, kajti Jelva ni ena izmed tistih žená, ki vedó, da taka perfidnost ljubimčeva ne zasluži drugega, kot da se gre preko nje z mirno resignacijo nasproti novemu življenju. Te moralne moči pa Jelva nima.

Sicer bi proti temu morda ne ugovarjali, če ne bi bila Kvedrova nalašč privedla Jelve do tega konflikta in ne bi bila ta tendenca tako očita. Jelva pozove k sebi ljubimko Vidovo, da se izkuša z njo, da sama vidi lepoto, ki je omamila ljubimca. Vid pa se v Jelvini navzočnosti patetično sklicuje na „pravico svoje nove ljubezni“. In to naj je realizem? Ta brutalnost in brezobzirnost? Ta naivnost Jelvina, ki sama želi videti Nado Zimnikovo? Morda se v slovenski dramí še nikjer ni tako očito pokazalo, kakó pretirani verizem zataji samega sebe in kakó zeló je odvisen od svojega principielnega naziranja. Tendenca in večna tendenca! Tega se ne iznebi noben verizem. To je tisti magiški trikot, v katerega je Favst vklebil svojega Mefistofela.

Vzorne pa so letos naše igralske moči, predvsem gospod in gospa Taborsky. Občudovali smo ju v „Giocondi“, v „Elgi“ in v „Egoizmu“ Zofke Kvedrove. Gospod Taborsky se je posebno pokazal v

Hauptmannovi „Elgi“. Dozdaj smo morali biti jako skromni v svojih zahtevah, kar se tiče igralcev — junakov. Pretirani patos je „odlikoval“ vse od prvega do zadnjega ali pa mrtva apatičnost. Gospod Taborsky igra umerjeno, svojo temperamentnost uporablja povsod na pravem mestu. Njegova igra je distingvirana, kar je znak pravega umetnika. Ne manjka mu onega globokega umevanja iger, ki od igralca zahtevajo, da igra tudi najmanjše pomenljive geste ter pogodi vsako najmanjšo nijanso. Pri tem se nam zbuja še druga misel. Tak igralec je zares zmožen, da nam vzgoji dobro občinstvo, ki se bo polagoma privadilo na dobre igre. Gospod Taborsky ima vse zmožnosti, ki jih zahtevajo klasiške igre. Sedaj bi bil pravi čas, da se naša intendantca spomni na klasiške umotvore, na Hamleta, Macbetha in Favsta. Zakaj naj se naš repetoar angažira zgolj na brezpomembne sanjske drame, ki so moderne, a nimajo nobene trajne vrednosti? To tembolj, ker je gospa Taborska vredna sovrstnica svojega soproga. Ta je edina pripomogla k uspehu „Elge“ in „Egoizma“. Kakó lahko je stopnjevala preobrat v Jelvini duši brez tistega obupnega vzdihovanja in stokanja, brez katerega dozdaj naše junakinje niso mogle izhajati! Tudi Silvijo Settalo je igrala tako dovršeno, kakor to zahteva D' Annunzijeva rafinirana umetnost. Kako izborna lady Macbeth bi bila Taborska! Toda kaj bi potem počel ubogi l' art pour l' art? . . .

Franc Terseglav.

Na našo opero smo letos lahko ponosni. Vprijazili so „Bisere“ (Le Pêcheurs de perles) od Bizeta. Gospod Quřednik je glasbeno fino izobražen, njegov glas je vseh legah mogočen, poln in obvlada vse težkoče. Gospod Reznov, ki v tenorju preseza celo visoki C, je za našo opero najboljša pridobitev. Nežna in krasna je tudi naša marljiva Skalova. Bariton Betetto je izvrstna moč, vodstvo naj gleda, da si ga ohrani.